

is nog aan de orde van den dag, en alleen God weet, hoe spoedig het weer zal noodig kunnen worden in den bepaalden vorm waarin het van ons gevraagd werd in de periode 1940—1945.

Wij willen allen ons bukken onder Gods oordeelen. Maar wie zich niet verzet tegen den antichrist, als hij er is en zich als machthebber opwerpt met terzijdestelling van het beschreven recht, die haalt het oordeel over zich en over zijn volk. De eenige manier op Gods straffende oordeelen goed te reageeren is: elken volgende stap op het pad der historie van volkeren en kerken te zetten in onderwerping aan het beschreven recht, aan „Mijn verbond“, spreekt de God van Jeremia en Ezechiël. K. S.

HOE DE ONTHEILIGING VAN DE TAFEL DES HEEREN TER GENERALE SYNODE TE UTRECHT 1946 WERD GOEDGEPRAAT

In een vorig artikel werd door mij betoogd, hoe de Generale Synode van Utrecht 1946 geoordeeld heeft, zij het ook in een verzwegen conclusie, dat bedrivers van grove en openbare zonden, die geen berouw toonen en voortgaan in hun kwaad, toch niet in alle gevallen van het Heilig Avondmaal des Heeren behoeven te worden afgehouden. —

Wij willen thans nagaan hoe deze ontheiliging van de Tafel des Heeren daar werd goedgepraat. — Reeds op een vorige Synode werden bezwaren ingebracht tegen het inconsequente van schorsing in het ambt zonder schorsing van het Heilig Avondmaal. — Met een enkelen zin werden toen op blz. 33 van het „Rapport in zake de verlangde opheffing van de over prof. Schilder uitgesproken schorsing“ deze naar het oordeel van Deputaten „kant noch wal rakende bezwaren“, waarbij verwezen werd naar het Avondmaalsformulier, afgedaan. — Sindsdien blijken er ook op de laatste Synode weer dezelfde bezwaren te zijn ingebracht. —

Ook thans weer is men spoedig klaar met zijn weerlegging. In het kerkrechtelijk Rapport treft men te dien aanzien slechts het volgende aan:

„De ambtelijke tucht bracht niet steeds met zich de afhouding van het H. Avondmaal, gelijk b.v. Voetius spreekt, wanneer hij zegt: „Ieder geëxcommuniceerde predikant wordt meteen geacht te zijn afgezet, maar het omgekeerde is niet het geval“. (Pol. Ecc. IV p. 869). En ds Joh. Jansen geeft hetzelfde te kennen, wanneer hij uitspreekt: „In den regel zal er op de schorsing in het ambt ook schorsing van het gebruik des Avondmaals moeten plaats hebben. Maar dat is toch niet in elk geval noodzakelijk“. Hij geeft dan als voorbeeld, dat een geschorst ambtsdrager aanstands oprecht berouw heeft, en vervolgt dan: „Dit moet echter in elk concreet geval door den gecombineerden kerkeraad beoordeeld worden“. (Korte Verklaring K.O. 2, blz. 329). Ook in dit opzicht heeft dus de Synode ten opzichte van prof. Schilder correct gehandeld“.

Dat is alles. Men zal bemerkt hebben, dat rapporteurs toen zij van ds Jansen een citaat gaven, begonnen zijn met letterlijk te citeren, vervolgens het dan volgende niet meer letterlijk maar met eigen woorden hebben weergegeven, om daarna het citaat weer letterlijk te vervolgen en te beëindigen. Een dergelijke wijze van citeren geeft altijd te denken. Hoezeer men ook in dit geval aan inlegkunde heeft gedaan, kan blijken wanneer wij eens nagaan, wat ds Joh. Jansen in het betreffende werk precies heeft geschreven. — Het citaat in zijn geheel luidt als volgt:

„In den regel zal er op de schorsing in het ambt (gesproken wordt er van de schorsing van Ouderlingen en Diakenen, G.) ook schorsing van het gebruik des Avondmaals moeten plaats hebben. Maar dit is toch niet in elk geval noodzakelijk. Als een geschorst ambtsdrager aanstands oprecht berouw heeft, kan het wezen, dat hij wel aan het Avondmaal mag deel nemen. Dit moet echter in elk concreet geval door den gecombineerden kerkeraad beoordeeld worden“.

Men ziet, dat ds Jansen in het geheel niet zegt, wat Deputaten hem willen laten zeggen, dat toelating van oprecht berouw hebbende, geschorste ambtsdragers slechts er een voorbeeld van is, dat niet steeds geschorsten van het H. Avondmaal dienen te worden afgehouden. — Deputaten toch opereeren in hun betoog met dit citaat in dien zin, gelijk uit hetgeen boven van hen weergegeven werd, blijkt, dat zij prompt op dien grond tot de conclusie komen: „Ook in dit opzicht heeft DUS (vtdruk van mij, G.) de Synode ten opzichte van prof. Schilder correct gehandeld“. — En wat was er met prof. Schilder volgens de Synode aan de hand? Dat lezen wij op blz. 33 der Toelichting op het Schorsingsbesluit: „Er is dus geen sprake van, dat, gelijk prof. Schilder het voorstelt, de schijn van een zekere „jacht“ naar een strenge conclusie door de Synode niet duidelijk zou vermeden zijn. DE SYNODE HEEFT INTEGENDEEL WELBEWUST DE GROVE ZONDE VAN OPENBARE

SCHEURMAKING OF VAN SCHEURING EN OPENLIJKE VERACHTING DER KERKELIJKE ORDE BIJ PROF. SCHILDER WILLEN CONSTA-TEEREN. DE OVERTUIGING DAT HIJ ZICH AAN DIE GROVE ZONDE SCHULDIG MAAKT, HEEFT ER HAAR TOE GELEID OM HEM OP ZOO ERNSTIGE WIJZE TOT DE ORDE TE ROEPEN“.

Zóó ernstig stond voor de Synode de zaak er voor, dat zij de zonde van prof. Schilder in twee elkander opvolgende zinnen als bepaald „grof“ stempelde. Er was bij prof. Schilder en bij hen, die hem in dezen volgden geen spoor van leedwezen te ontdekken, zij gingen en gaan nog steeds op denzelfden weg voort. Hoe zouden zij ook anders kunnen? Zij belijden, dat God dit van hen vraagt. — Hun afwijking in het leven is dus gebaseerd op een afwijking in de leer, indien er van een afwijking sprake is. — Deze „groeve zondaren“ zijn dus tegelijkertijd kerkverwoestende kettters op het standpunt der Synode. — En nu is het volgens de Generale Synode te Utrecht correct, wanneer men de zulken tot het Heilig Avondmaal toelaat. —

Hieruit kan blijken op welk een ernstige wijze men in deze kerken ontzonken is aan de rechte oefening der kerkelijke tucht en aan het waken voor de heiligheden des Heeren. Immers, wanneer het waar zou zijn, gelijk de Synode en de haar volgende kerken pretendeeren, dat prof. Schilder en allen, die zijn weg gegaan zijn, zulke bedrivers van grove zonden zijn, dan maken de kerken, die de zulken niettemin toelaten tot het Heilig Avondmaal zich daaraan schuldig, dat zij de Tafel des Heeren gelijkstellen met een tafel der duivelen. — Wanneer men dan vóór de bediening van het Heilig Avondmaal aan de zulken die tweedracht, sekten en mouterij in kerken aanrichten verkondigt dat zij geen deel in het rijk van Christus hebben en hen er voor waarschuwt, dat zij hun gericht en verdoemenis niet des te zwaarder zullen maken, welk gericht en welke verdoemenis bij hun blijven in deze zonden dus in beginsel als vaststaand en onherroepelijk worden beleden, en men laat tevens de zulken toch toe tot het Avondmaal, dan verlokt men hen tot zonde, dan maakt men van den Heiligen Disch des Verbonds, waar de geloovigen gevoed worden met het waarachtig hemelsche brood Christus, gelijktijdig een sacramenteel, luguber galgenmaal van verdoemden. — En dat is den Heere een gruwel. Het is deze gruwel, die men ter Synode der Gereformeerde kerken te Utrecht, als een correcte handeling heeft gehandhaafd. Die gruwel is in deze kerken actueel telkenmale, wanneer men zich schikt aan de Avondmaalsafel. — Wanneer zal men er toch eens voor gaan beven dat God is een God, die alle dagen toorn? Heilig, heilig, heilig is de Heere God, de Almachtige, Die was, en Die is, en Die komen zal (Openb. 4:8B).

Ik houd er mij van overtuigd, dat ds Joh. Jansen, die in zijn werken zoo nadrukkelijk de correlatie tusschen de schorsing in de ambtsbediening en die van het Avondmaal heeft voorgestaan (o.a. De Kerkelijke Tucht, pag. 334) allerminst van oordeel zou zijn, dat er tusschen beiden geen verband zou bestaan, zoodat men in hun kwaad zich volhardende bedrivers van grove zonden, rustig tot het Avondmaal des Heeren zou kunnen toelaten. — Zoo hij zulks mocht meenen, ik zou benieuwd zijn van hem het Schriftbewijs hiervoor te vernemen. Deputaten hebben althans hier een volkomen misplaatst gebruik van zijn woorden gemaakt en deze een verkeerd zin gegeven. — Niet alleen zegt ds Jansen met geen woord, dat het toelaten tot het Avondmaal van berouw hebbende zondaren slechts een voorbeeld onder andere voorbeelden is van grove zondaren, aan wie een plaats wordt ingeruimd aan de Tafel des Heeren, de bedoeling van zijn woorden, dat hij berouw als voorwaarde stelt voor zulk een toelating wordt overduidelijk, wanneer men er op let, dat dit citaat nagenoeg een herhaling is van hetgeen vijf bladzijden terug vóór het in dit Rapport aangehaalde citaat door ds Jansen op blz. 324 in dit verband reeds werd opgemerkt:

„Voetius oordeelde daarom terecht, dat de tucht over de ambtsdragers bij hen moet voortgaan aan de gewone tucht, zoodat een dienaar, die van zijn ambt geschorst is, maar berouw heeft en schuldbelijdenis doet, niet steeds van het Avondmaal behoefte afgehouden te worden, en een dienaar, die uit zijn ambt ontzet wordt daarom nog niet behoeft afgesneden te worden van de gemeente“.

Ook op die plaats is dus alleen weer sprake van berouw hebbende en schuldbelijdenis geschorsten, die tot het Avondmaal kunnen worden toegelaten. — Men verneemt daar van ds Jansen meteen, welke beteekenis moet worden toegekend aan het citaat van Voetius, dat Rapporteurs in het begin van de bovengenoemde aanhaling uit hun Rapport ter verdediging van hun bewering aanvoeren. — Dat geëxcommuniceerden meteen uit hun ambt vervallen zijn verklaard zal ieder duidelijk zijn, dat het om-

gekeerde niet het geval is eveneens, d.w.z. dus dat afgezette ambtsdragers niet meteen geëxcommuniceerd zijn als leden der kerk. Op dezelfde blz. 329, door Rapporteurs aangehaald schrijft ds Jansen dien aangaande: „Op zulk een afzetting volgt niet altijd de excommunicatie. In geval van boetvaardigheid (ook daar weer dit als nadrukkelijke conditie, G.) kan het wenschelijk zijn hem nog enkele malen van het Avondmaal af te houden, maar mag hij niet met den ban worden uitgesloten“. Hoe durft men het te bestaan met name Voetius, dien ijveraar voor het heilighouden van de kerkelijke tucht op te voeren als verdediger van hetgeen niets anders is dan een ontheiliging en volkomen denatureering ervan.

Wanneer onze geest moeite heeft met deze ontheiliging van het gereformeerde kerkelijk leven in dit land, dan zullen wij naar mijn vaste overtuiging eerst dan tot de eerste oorzaken ervan doordringen, wanneer wij erop letten, dat in dit alles de tragiek der hiërarchie openbaar wordt. — Zij immers stelt zich boven het Woord Gods en dan worden de kerken getuchtigd met leerformules, die de een na de ander volgen, zonder bevrediging te schenken. — Dan geeft de kerkgeschiedenis van weinige jaren dit ironische beeld te zien, dat men oordeelt en schorst op grond van mouterij en scheurmaking en openlijke verachting der kerkelijke orde hen, die alleen maar geen binding boven Gods Woord van zekere theologische constructies kunnen aanvaarden om Gods wil en die, zooals prof. Schilder, geen belofte van blinde gehoorzaamheid aan kerkelijke vergaderingen wenschen af te geven, zooals van hem werd gevraagd. (Zie „De Waarheid luistert nauw“). Die de kerken zóó liefhebben, dat zij hen allen dag waarschuwen tegen het omringende bederf, dat de kerk dreigt binnen te dringen. — En daartegenover, o ironie der geschiedenis, een benauwend zwijgen van deze zelfde hiërarchen wanneer de revolutie in haar dragers, zooals thans ten aanzien van Indië geschiedt door kerkelijke dienaren, openlijk wordt geprezen.

Tuchtoefening is een heilige zaak. Wee de kerk, die haar misbruikt en blijf geeft van te groote haast! Wee de kerk, waarin de slaven van Christus machthebbers worden!

Onze vaders waren zich van dat heilig, ernstig karakter van de kerkelijke tucht terdege bewust. Hoezeer zij voorzichtig waren kan o.a. ook daaruit blijken, dat naast de opsomming van censurabele zonden zooals deze voorkomt in de artt. 79 en 80 der K.O., welke ontleend is aan de Wezelsche artikelen C VIII, 14, er op dit convent van Wezel ook nog een catalogus van zonden werd gegeven, die wel de bestraffing, maar juist niet schorsing en afzetting waardig maakten. — Op het veertiende punt met de censurabele zonden volgt namelijk in deze Wezelsche artikelen een vijftiende, dat luidt: „van een anderen aard zijn echter die zonden, die wel geduld worden, maar toch onderhevig zijn aan bestraffing en censuur. Van dien aard zijn: ijdele nieuwsgierigheid naar onnutte vragen; eene vreemde en gezocht manier, om de Schriften te behandelen, welke den hoorders ergernis baart, zooals door hen geschiedt, die of meer dan betamelijk is aan hunne bespiegelingen toegeven, of een spel drijven met onpassende allegoriën, of kortom dingen erbij halen om vertooning te maken, die niet overeenkomen, hetzij met het doel, hetzij met de waardigheid der Schriften; het invoeren naar eigen welgevallen in de kerk van iets, dat nieuw en gansch ongewoon is; klaarblijkelijke nalatigheid in hun studien en de lezing der Schriften; het al te toegevend zich betoonen bij het kastijden der zonden en het al te genegen zijn tot vleiery; eindelijk het al te traag en nalatig zijn in de overige dingen, die tot hun ambt behooren. Onkuische aardigheden of onbetamelijke scherts; leugenaar; het rooven van iemands eer of kwaadsprekerij; vulle gesprekken; beleedigende woorden; vermetelheid; opzettelijk bedrog; klaarblijkelijke gierigheid; eerzucht en begeerte naar ijdel roem, plotseling opkomende en handeloze toorn; huiselijke onenigheid; haat en twist; al te scherpe en onmatige bestraffingen; alle onmatige weelde in kleeding, bij tafel en in de overige dingen, welke niet betaamt voor een dienaar des goddelijken Woords; heimelijk streven om te gebieden en heerschappij te oefenen over de kerk of hare ambtgenooten“.

Werd van de in het veertiende punt der Wezelsche artikelen, ons artikel 79 en 80, vermelde reeks van zonden getuigd: „Wie van de eerste soort van misdaden overtuigd zal zijn, zal in de vergadering der classis van zijn ambt worden afgezet“, ten aanzien van de in meergenoemde catalogus-van-zonden genoemde, allerminst lichte overtredingen ging men evenwel zeer voorzichtig te werk. Men oordeelde daarvan: „Bij de overige zonden zullen zij, die ter classisvergadering geroepen zijn, een broederlijke vermaning en zachte kastijding aanwenden“.

Indien hij deze, nadat ze twee of drie maal herhaald is, verwacht zal hebben, zoo zal de zaak voor de vergadering der classen of

de vierschr zal beslote kerk wezen

Wie is r voorzichtig nog geleef Gereformee gen, en to nadien zou en nog bel

Evenwel schorst en kerkseur deze grove en verdoem voortduren gezicht d deze Syn schied; m kerken de formulier men heeft gesteld. Ik ellendigen voeren. Ge Naam lov zicht blijve

DE HOE HOUWE

Voor m van den F is veel te dien is de den lezer overwegin

1. Een Hof ging band“ lev trekken, sluit, om kerk al trekt, e heid bi

M. a. v Houwerzij raad nie te houc verband de kerk Daarna d ze zich n één-daga- 2. Natu houden, Hooge R de rech losgem aldus de

3. Het zich wel minderhe gedwonge — aldus geweten geweld w dezen „R

4. Ook verband voor die schrijven evenwel niet z oude n betreff

5. Ev die he liden) z en naar niet d

6. Wa plaatselij indien z uitspraak eenigen, brengt h bonden k klede o bestaat, eenig me de losme lichaam

7. Na sub 3) haar v e uit het dan z makin ben.

8. Als recht va kenen, a